

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

Tarptautinės prekybos politika atsižvelgiant į klimato kaitos reikalavimus

P7_TA(2010)0445

2010 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl tarptautinės prekybos politikos atsižvelgiant į klimato kaitos reikalavimus (2010/2103(INI))

(2012/C 99 E/18)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2007 m. paskelbtas tris Tarpyvyriausybines klimato kaitos grupės (TKKG) ataskaitas dėl klimato kaitos ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintą klimato kaitos dokumentų paketą,
- atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybos 2009 m. spalio 29 ir 30 d. išvadas dėl derybų klimato klausimu,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gruodžio 18 d. JT aukščiausiojo lygio susitikimą klimato kaitos klausimu Kopenhagoje (Danija) ir jame pasiektą Kopenhagos susitarimą,
- atsižvelgdamas į ankstesnes Parlamento rezoliucijas dėl klimato kaitos, visų pirma į 2010 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo klimato kaitos klausimu rezultatų ⁽²⁾ ir 2007 m. lapkričio 29 d. rezoliuciją dėl prekybos ir klimato kaitos ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2010 m. gegužės 26 d. Komisijos komunikatą „Galimybių sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį daugiau nei 20 % analizė ir anglies dioksido nutekėjimo rizikos vertinimas“ (COM(2010)0265),
- atsižvelgdamas į 2010 m. birželio 19 d. Komisijos komunikatus dėl biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 4 d. Komisijos komunikatą „Žaliavų iniciatyva: įgyvendinant svarbiausius poreikius užtikrinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Europoje“ (COM(2008)0699),
- atsižvelgdamas į Pasaulio prekybos organizacijos ataskaitą ir 2008 m. birželio 26 d. pradėtą Jungtinių Tautų aplinkos programą „Prekyba ir klimato kaita“,
- atsižvelgdamas į galutinį valstybių ir vyriausybių vadovų pareiškimą, priimtą 2009 m. rugsėjo 24–25 d. įvykusio Didžiojo dvidešimtuko (G20) aukščiausiojo lygio susitikimo Pitsburge metu,
- atsižvelgdamas 2008 m. paskelbtą tarptautinį vystymuisi skatinti skirtų žemės ūkio žinių, mokslo ir technologijų vertinimą ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Klimato kaitos 2007 m. suvestinė ataskaita (pranc. *Changements Climatiques 2007: Rapport de Synthèse*), redaktoriai – Rajendra K. Pachauri ir Andy Reisinger, Ženeva, 2007 m., http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr_fr.pdf; ir darbo grupių ataskaitos: Moksliniai elementai (pranc. *Les éléments scientifiques*), I darbo grupės ataskaita, redaktoriai S. Solomon, D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K. Averyt, M. Tignor ir H. L. Miller, Jr.; *Pasekmės, prisitaikymas ir pažeidžiamumas* (pranc. *Conséquences, adaptation et vulnérabilité*), II darbo grupės ataskaita, redaktoriai M. Parry, O. Canziani, J. Palutikof, P. van der Linden ir C. Hanson; *Klimato kaitos sušvelninimas* (pranc. *Atténuation du Changement Climatique*), III darbo grupės ataskaita, redaktoriai B. Metz, O. Davidson, P. Bosch, R. Dave ir L. Meyer.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0019.

⁽³⁾ OL C 297 E, 2008 11 20, p. 193.

⁽⁴⁾ OL C 160, 2010 6 19, p. 1 ir 8.

⁽⁵⁾ <http://www.agassessment.org/>

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto pranešimą ir į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos politikos bei Vystymosi komitetų nuomones (A7-0310/2010),
 - A. kadangi per pastarąjį šimtmetį žemės temperatūra jau padidėjo ir toliau didės, kadangi klimato kaitos ekonominis, socialinis ir ekologinis poveikis įgauna nerimą keliantį mastą ir kadangi būtina pasiekti, kad šis atšilimas būtų ne didesnis nei 2 °C,
 - B. kadangi JT aukščiausiojo lygio susitikime dėl klimato kaitos Kopenhagoje pasiektas susitarimas yra nepakankamas, o Europos Sąjunga nesugebėjo jame vaidinti vadovaujamojo vaidmens,
 - C. kadangi JT aukščiausiojo lygio susitikime dėl klimato kaitos Kopenhagoje pasiektas susitarimas yra nepakankamas ir nuviliantis,
 - D. kadangi aukščiausiojo lygio susitikimas Kankūne yra unikali dialogo esminiais klausimais galimybė, jame reikia priimti teisiškai privalomas priemones ir daug griežtesnes tikrinimo procedūras ir jis turi tapti svarbiu etapu siekiant priimti visaapimančią ir veiksmingą teisiškai privalomą susitarimą, kuris padėtų apriboti visuotinį atšilimą žymiai mažiau nei 2 °C,
 - E. kadangi kova su klimato kaita yra konkurencingumo rodiklis ir kadangi Europos prioritetai šioje srityje yra energijos tausojimas ir atsinaujinanti energija, kuriais galima pagerinti ES energetinį saugumą ir kurie turi didelį potencialą pramonės, inovacijų, regioninės plėtros ir darbo vietų kūrimo srityse,
 - F. kadangi dėl subsidijuojamos energijos ir neriboto išmetamo CO₂ kiekio kai kuriose šalyse sukuriamas santykinis pranašumas,
 - G. kadangi dėl to prekybos taisyklės yra labai svarbios kovojant su klimato kaita, o ES, būdama galinčiausia pasaulinėje prekyboje, gali joms daryti didelį poveikį,
 1. džiaugiasi Europos Vadovų Tarybos užmojais iki 2050 m. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį nuo 80 iki 95 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, nes šį tikslą pasiekti būtina, kad ES vėl galėtų tapti tarptautine lydere klimato srityje, nes kitos šalys ėmėsi didelių išpareigojimų ekologinės ekonomikos srityje, visų pirma priimdamos savo ekonomikos atkūrimo planus; tvirtai remia Europos tikslą iki 2020 m. išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 30 proc., nes jis turėtų paskatinti kitas šalis prisiimti ambicingesnius išpareigojimus;
 2. ragina sudaryti tarptautiniu lygmeniu privalomą susitarimą dėl klimato apsaugos ir primygtinai ragina siekti tikslo iki 2020 m. 30 proc. sumažinti ES išmetamą CO₂ kiekį, taip pat siekti ilgalaikio ES tikslo – iki 2050 m. 85 proc. sumažinti išmetamą CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;
 3. pabrėžia, kad išsivysčiusios šalys turėtų imtis pirmaujamojo vaidmens mažinant išmetamo CO₂ kiekį; mano, kad standartų nustatymas, ženklėjimas ir sertifikavimas yra priemonės, suteikiančios didžiules galimybes sumažinti energijos sunaudojimą ir kovoti su klimato kaita; mano, kad taikant švarios plėtros mechanizmą nepavyko patenkinti labiausiai pažeidžiamų šalių poreikių;
 4. siūlo aktyviau skatinti naudoti atsinaujinančią energiją ir valstybių narių vyriausybėms vykdyti nuoseklią politiką bei nustatyti privalomą teisinę sistemą, kuri sudarytų sąlygas ilguoju laikotarpiu priimti etapais suskirstytą pagalbos programą, kuri padėtų atverti rinką ir sukurti būtiniausias infrastruktūras, o tai labai svarbu krizės ir verslo neapibrėžtumo laikotarpiu;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

5. primena, kad prekybos politika – tai priemonė, padedanti siekti bendrųjų Europos Sąjungos tikslų, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnį Europos Sąjungos prekybos politika vykdoma „vadovaujantis Sąjungos išorės veiksmų principais ir tikslais“, o remiantis Europos Sąjungos sutarties 3 straipsniu ji turi prisidėti prie „tvaraus planetos vystymosi, tautų tarpusavio solidarumo ir pagarbos, laisvos ir sąžiningos prekybos, skurdo panaikinimo ir žmogaus, ypač vaiko, teisių apsaugos, taip pat prie griežto tarptautinės teisės, įskaitant Jungtinių Tautų Chartijos principus, laikymosi ir jos plėtojimo“;
6. pabrėžia, kad dvišalė ir daugiašalė Europos Sąjungos prekybos politika yra tik priemonė, o ne savaiminis tikslas, kad ji turi derėti su Sąjungos tikslais kovoti su klimato kaita ir padėti sudaryti plataus užmojo susitarimą klimato klausimu;
7. mano, kad PPO taisykles reikia interpretuoti ir vystyti taip, kad būtų remiami daugiašaliuose aplinkos susitarimuose priimti įsipareigojimai; prašo Komisijos siekti konsensuso PPO, kad daugiašalių aplinkos susitarimų sekretariatams būtų suteiktas stebėtojo statusas visuose PPO posėdžiuose, susijusiuose su jų kompetencijos srities tema ir konsultanto vaidmuo ginčų, susijusių su aplinka, sprendimų procedūrose; pabrėžia, kad reikėtų numatyti naujas tarptautines taisykles siekiant pašalinti lyginamąjį pranašumą, kuris atsiranda dėl pigaus CO₂ išmetimo;
8. apgailestauja, kad nė viename Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitarime nėra tiesioginių nuorodų į klimato kaitą, aprūpinimą maistu ir Tūkstantmečio vystymosi tikslus; apgailestauja, kad plinta biologinis klimatui atsparių sėklų piratavimas; mano, kad reikia pakeisti PPO taisykles siekiant užtikrinti, kad jos derėtų su įsipareigojimais, priimtais pagal Kioto protokolą ir daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, ir juos atitiktų; ragina nedelsiant reformuoti PPO siekiant sudaryti galimybę atskirti produktus pagal gamybos ir perdirbimo metodus (GPM);
9. pabrėžia, atsižvelgdamas į PPO susitarimo preambulę ir Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) XX straipsnio b, d ir g punktus, kad dėl tarptautinės prekybos neturi būti pereikvojami gamtos ištekliai, ir ragina Komisiją ir valstybes nares siekti, kad vykdant PPO veiklą būtų labiau atsižvelgiama į bendrų prioritetų principą, ypač turint mintyje tvarius, klimatui palankius ir etiniu požiūriu tinkamus produktus;
10. ragina Komisiją ir PPO nares siekti, kad PPO pateiktų nuomonę, kurioje ji pripažintų klimato kaitos reikšmę ir padarinius, taip pat siektų, kad pagal PPO taisykles visuotinės pastangos siekiant kovoti su klimato kaita, mažinti ją ir prisitaikyti prie jos būtų ne žlugdomos, o skatinamos;
11. apgailestauja, kad PPO narės dar nerado būdo, kaip šį susitarimą įtraukti į JT institucijų ir taisyklių, susijusių su aplinkosauga, įskaitant klimato kaitą, taip pat su socialiniu teisingumu ir žmogaus teisių paisymu, sistemą; primygtinai reikalauja, kad pirmenybė būtų teikiama įsipareigojimams ir tikslams, numatytiems daugiašaliuose aplinkos apsaugos susitarimuose, pvz., JT Bendrojoje klimato konvencijoje, ir kitų JT institucijų (ŽMŪO, TDO, TJO) įsipareigojimams ir tikslams, o ne siauram prekybos taisyklių interpretavimui;
12. atsižvelgdamas į tai, kad praėjo daugiau kaip 15 metų, kai 1994 m. balandžio 15 d. PPO ministrų konferencijoje buvo priimtas sprendimas dėl prekybos ir aplinkos, ragina Komisiją vėliausiai iki 2011 m. vidurio pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje būtų įvertinta, kokių mastu PPO Prekybos ir aplinkos komitetas pasiekė tikslų, nustatytų šiame sprendime, ir pateikti išvadas apie tai, kas dar turėtų būti padaryta, visų pirma visuotinio dialogo klimato kaitos mažinimo ir prisitaikymo prie jos bei PPO klausimais;
13. ragina Komisiją ir valstybes nares PPO derybose ir dvišaliuose susitarimuose reikalauti, kad prekybos, ypač gamtos išteklių, liberalizavimas nekeltų pavojaus tvariam išteklių valdymui, o klimato bei augalų ir gyvūnų rūšių apsaugos tikslai taptų neatskiriama susitarimų dalimi; ragina Komisiją šiuo tikslu atkakliai siekti, kad bendras PPO šalių prekybos ir aplinkos ministrų posėdis įvyktų dar prieš 2011 m. Johaneshurge vyksiančią Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferenciją; primena, kad JT BKKK yra forumas, skirtas tarptautiniam susitarimui klimato kaitos problemų sprendimo klausimu pasiekti;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

14. mano, kad dabar yra aktualiau nei bet kada pradėti viešąsias diskusijas dėl Pasaulinės aplinkosaugos organizacijos įsteigimo;

Sustiprinti teigiamą prekybos ir klimato apsaugos sąveiką

15. pripažįsta teigiamą vaidmenį, kurį gali vaidinti prekyba platinant prekes ir paslaugas, kuriomis prisidedama prie klimato apsaugos; mano, kad klimato apsauga ir prekybos liberalizacija gali sustiprinti viena kitą palengvinant prekybą aplinkai nekenksmingomis prekėmis ir paslaugomis, tačiau būtina remiantis griežtais aplinkos apsaugos kriterijais ir bendradarbiaujant su PPO valstybėmis narėmis iš anksto nustatyti šių prekių ir paslaugų sąrašą;

16. pripažįsta, kad prekyba yra svarbi technologijų perdavimo besivystančioms šalims priemonė; pabrėžia būtinybę šalinti ekologinės prekybos kliūtis, pavyzdžiui, nebetaikant PPO tarifų ekologinėms prekėms;

17. tikisi, kad ES parodys gerą pavyzdį mažindama prekybos ekologiškoms technologijomis ir aplinkai bei klimatui žalos nedarančiais produktais kliūtis, pvz., muitus ir rinkliavas, taip pat populiarindama aplinkai nekenksmingas prekes ir paslaugas (angl. EGS), be kita ko, vadovaujantis Balio veiksmų planu ir naudojantis Kopenhagos žaliuoju klimato fondu;

18. pabrėžia ekologiškų technologijų inovacijų svarbą ir pripažįsta vaidmenį, kurį gali vaidinti prekyba perduodant šias technologijas tarp skirtingų šalių;

19. ragina ES imtis iniciatyvos ir nustatyti pagrindines technologijų sklaidos besivystančiose šalyse kliūtis siekiant kovoti su klimato kaita;

20. pripažįsta, kad inovacijų skatinimas gali vykti naudojant įvairias paskatų sistemas ir kad šiose sistemose technologijų perdavimas skatinamas nevienodai; be to, pažymi, jog norint, kad intelektinės nuosavybės teisių sistemos prisidėtų prie technologijų perdavimo, reikia spręsti su jų apsauga susijusias problemas, kurias lemia silpnos politinės institucijos ir teisinės valstybės nebuvimas; todėl prašo Komisijos išnagrinėti visas paskatų ir inovacijų sistemas atsižvelgiant į kai kurių šalių atskirties pavojų ir šio darbo rezultatus įtraukti į savo diplomatinę klimato srities politiką;

21. yra susirūpinęs dėl iškastinio kuro energijai skiriamų subsidijų iškraipiančio poveikio, jų poveikio klimatui ir išlaidų, kurias dėl šių subsidijų patiria viešieji finansai; teigiamai vertina Didžiojo dvidešimtuko įsipareigojimą šias subsidijas palaipsniui panaikinti;

22. pageidauja, kad Europos Sąjunga šiuo klausimu tarptautiniu lygiu imtųsi vadovaujamojo vaidmens, ir ragina Komisiją greitai pasiūlyti šių subsidijų panaikinimo Sąjungoje grafiką, atsižvelgiant į tai, kad į šį procesą turės būti įtrauktos papildomos socialinės ir su pramone susijusios priemonės; be to, primena Komisijai ir valstybėms narėms skirtą Europos Parlamento prašymą pranešti Europos Parlamentui apie eksporto kreditų agentūrų ir Europos investicijų banko suteiktas paskolas projektams, turintiems neigiamo poveikio klimatui;

23. nepitaria tam, kad būtų subsidijuojamas iškastinis kuras, ir ragina aktyviau skatinti naudoti mažiau aplinkai kenksmingą atsinaujinančią energiją ir tirti bei plėtoti decentralizuotus energijos šaltinius, visų pirma besivystančiose šalyse; atsižvelgdamas į tai, primena apie G20 susitarimą palaipsniui nutraukti iškastinio kuro subsidijas ir ragina Komisiją pateikti pasiūlymų dėl Europos strategijos, kaip ją įgyvendinti, bei nustatyti aiškius terminus ir, jei reikia, kompensavimo mechanizmus;

Pasiekti teisingesnių kainų tarptautinėje prekyboje ir išvengti anglies dioksido nutekėjimo

24. pažymi, kad prekybos liberalizacija gali prieštarauti klimato apsaugai, jei kai kurios šalys tai, kad jos nesėkmingai veiksmai klimato kaitos klausimu, paverčia konkurenciniu privalumu; todėl siūlo reformuoti PPO antidempingo taisykles ir į jas įtraukti aplinkos požiūriu teisingų kainų nustatymo, atsižvelgiant į pasaulinius standartus ir klimato kaitą, klausimą;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

25. apgailestauja, kad subsidijuodamos energijos kainas ir netaikydamos apribojimų arba kvotų išmetamam CO₂ kiekiui kai kurios šalys gali įgyti santykinį pranašumą; dėl neribojamo ir dėl to santykinai pigaus CO₂ išmetimo šios šalys nėra skatinamos prisijungti prie daugiašalių susitarimų dėl klimato kaitos;
26. tačiau pažymi, kad derybos dėl klimato yra paremtos „bendros, bet skirtingos atsakomybės“ principu ir kad besivystančių šalių klimato politika paprastai yra silpna dėl mažesnių jų finansinių ar techninių pajėgumų, o ne dėl aplinkos apsaugos dempingo tikslų;
27. atsižvelgiant į tai pageidauja, kad Europos diskusijos dėl anglies dioksido nutekėjimo pramonėje, susijusio su ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, ir jo sprendimo būdų vyktų laikantis atsargumo;
28. primena, kad, remiantis paskutiniu 2010 m. gegužės 26 d. Komisijos komunikatu šia tema (COM(2010)0265), tik nedaugelyje pramonės sektorių gali vykti žymus anglies dioksido nutekėjimas ir mano, kad jiems nustatyti reikia atlikti smulkia sektorių analizę, ragina Komisiją kuo greičiau pradėti naudoti šį požiūrį, o ne kelis visiems sektoriams vienodus kiekybinius kriterijus;
29. pabrėžia, kad nėra vieno sprendimo visiems pramonės sektoriams, kuriuose gali vykti anglies dioksido nutekėjimas, ir kad produktų pobūdis arba rinkos struktūra yra pagrindiniai kriterijai, pagal kuriuos galima rinktis turimas priemones (nemokamas leidimų suteikimas, valstybės pagalba arba pasienio mokesčių derinimo priemonės);
30. mano, kad daugiašalis susitarimas dėl klimato būtų geriausia priemonė siekiant atsižvelgti į neigiamus išorės veiksnius aplinkai, susijusius su CO₂, tačiau jis artimiausioje ateityje gali būti nepasiektas; todėl mano, kad Europos Sąjunga turėtų ir toliau svarstyti galimybes nepažeidžiant PPO taisyklių nustatyti tinkamas, pramonės sektoriams, kuriuose gali vykti anglies dioksido nutekėjimas, skirtas aplinkos apsaugos priemones, papildančias CO₂ leidimų pardavimą aukcionuose naudojant Europos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, ypač vadinamąjį anglies dioksido įtraukimo mechanizmą; tokiu mechanizmu būtų galima kovoti su išmetamo CO₂ šaltinių perkėlimu į trečiąsias šalis;
31. nedviprasmiškai pareiškia, kad pasienio mokesčių derinimas turėtų būti naudojamas ne kaip protekcionizmo priemonė, o kaip būdas siekiant sumažinti išmetamų teršalų kiekį;

Skatinti produktų skirstymą pagal jų poveikį klimatui

32. mano, kad ES, kaip didžiausias tarptautinis prekybos blokas, gali nustatyti pasaulinius standartus ir pritaria tam, kad būtų kuriamos ir diegiamos sertifikavimo ir ženklavimo sistemos, kurias taikant būtų atsižvelgiama į socialinius ir ekologinius kriterijus; atkreipia dėmesį į sėkmingą NVO bendradarbiavimą kuriant ir propaguojant atitinkamus ženklus ir sertifikatus ir vienareikšmiškai pritaria tam, kad jie būtų plačiau naudojami;
33. primena, kad PPO sistemoje galima imtis prekybos sertifikavimo priemonių, jei jos būtinos, proporcingos ir jomis nediskriminuojamos šalys, kuriose gamybos sąlygos yra vienodos; tačiau pažymi, kad labai svarbu, kad šios priemonės galėtų būti kuo greičiau taikomos remiantis klimato kriterijais, kurie būtų pagrįsti produktų gamybos būdais ir metodais;
34. ragina Komisiją imtis veiksmų, kad PPO būtų atnaujintos diskusijos dėl gamybos būdų ir metodų ir galimybės skirstyti panašius produktus pagal jų gamybos metu išmetamą anglies dioksido kiekį, sunaudojamą energiją ar technologinius standartus; mano, kad tokia iniciatyva PPO narėms bus priimtina, jei ją lydės technologijų perdavimo palengvinimo priemonės;
35. tačiau norėtų, kad dėl aiškumo dėl gamybos būdų ir metodų trūkumo PPO Sąjungoje neišvairautų neveiklumas, priešingai – ji turėtų pasinaudoti šia veiksmų laisve;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

36. pabrėžia, kad reikia dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad prekybos neigiamas poveikis aplinkai būtų atspindėtas kainose ir kad būtų taikomas principas „teršėjas moka“; ragina, kad būtų užtikrintas bendras ženklavimo ir informavimo apie aplinkos standartus sistemų veikimas;

37. todėl džiaugiasi, kad Europos Sąjunga nustatė Sąjungoje pagaminto biokuro ir importuoto biokuro tvarumo kriterijus; prašo Europos Komisijos ištirti galimybę išplėsti šį požiūrį įtraukiant biomasę ir žemės ūkio produktus; ragina, kad būtų atsižvelgta į su biokuru susijusius netiesioginius žemės naudojimo pokyčius, ir tikisi, kad Komisija pateiks pasiūlymą iki 2010 m. pabaigos, laikantis jos įsipareigojimo Europos Parlamentui;

38. ragina nustatyti tikrus privalomus biokuro ir biomasės gamybos tvarumo reikalavimus ir standartus, pagal kuriuos būtų atsižvelgiama į tai, kad dėl netiesioginio žemės paskirties keitimo (angl. ILUC) ir viso gamybos ciklo išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos ir smulkios dalelės; pabrėžia, kad užtikrinti gyventojų aprūpinimą maistu turi būti svarbiau už biokuro gamybą ir kad tvaraus žemės naudojimo politika bei praktika turi būti nedelsiant vykdoma taikant labiau holistinį požiūrį;

39. mano, kad labai svarbu, kad būtų nustatyti griežti tarptautinės prekybos biokuru tvarumo standartai, turint omenyje jų prieštarinę poveikį aplinkai ir socialinį poveikį;

40. teigiamai vertina pasiektą Europos susitarimą dėl neteisėtos medienos ir tikisi pažangos savanoriškos partnerystės susitarimų srityje;

Prekybos liberalizacija neturi daryti poveikio plataus užmojo klimato politikai

41. yra susirūpinęs dėl Komisijos siekio į prekybos susitarimus įtraukti prekybos medienos produktais liberalizavimą, ypač eksporto apribojimų panaikinimą, nors ir esama didelio miškų nykimo ir neigiamų pasekmių klimatui, biologinei įvairovei, vystymuisi ir vietos gyventojams pavojaus;

42. visų pirma pabrėžia, kad būtina, jog klimato ir bioįvairovės tikslai bei prekybos sąlygos būtų derinami, siekiant užtikrinti, kad, pvz., pastangos spręsti miškų naikinimo problemą būtų veiksmingos;

43. mano, kad į naujus tarptautinius klimato apsaugos susitarimus turi būti įtrauktos tvirtos garantijos dėl tarptautinės prekybos mediena neigiamų padarinių aplinkai sumažinimo ir miškų nykimo, kurio mastas kelia susirūpinimą, panaikinimo;

Visapusiškai įtraukti transportą į prekybos ir klimato klausimą

44. apgailestauja, kad pagal dabartinę prekybos sistemą visuotinai atskiriama darbo jėga ir gamyba, todėl labai intensyviai naudojamas transportas, o ekologinės sąnaudos nepadengiamos; norėtų, kad su klimatu susijusios tarptautinio transporto išlaidos būtų įtrauktos į jo kainą, tam sukuriant mokesčius arba keitimosi mokamais leidimais sistemas; džiaugiasi, kad į Bendrijos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą neužilgo bus įtraukta aviacija ir tikisi, kad Komisija imsis panašios iniciatyvos dėl jūrų transporto iki 2011 m., kuri turėtų įsigalioti 2013 m., jei paaiškėtų, kad iki to laiko neįmanoma įgyvendinti pasaulinio mechanizmo; apgailestauja, kad neapmokestinamas kuras, sunaudojamas prekes pervežant jūrų transportu; pritaria tam, kad šis kuras ir šie produktai, visų pirma oro transportu pervežami produktai, būtų apmokestinami; be kita ko, tikisi, kad Komisija imsis iniciatyvos peržiūrėti paramą, skiriama labiausiai teršiančių rūšių transportui, kaip, pvz., atleidimas nuo žibalo mokesčio;

45. pabrėžia, kad išmetamo CO₂ kiekis vykdam tarptautinę prekybą gali būti labai sumažintas; ragina susidariusias transporto ir su aplinka susijusias išlaidas įskaičiuoti į produktų kainą (išorės išlaidų įtraukimas), visų pirma į Europos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą įtraukiant laivybą, kuri sudaro 90 proc. tarptautinės prekybos transporto;

46. ragina Komisiją ir valstybes nares daryti viską, kas jų galioje, siekiant, kad būtų priimtas teisiškai privalomas susitarimas dėl laivybos taršos mažinimo pagal Tarptautinės jūrų organizacijos nuostatas;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

47. mano, kad svarbu, kad tarptautiniai įsipareigojimai dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo taip pat būtų taikomi tarptautiniam oro transportui ir laivybai;

48. pabrėžia, kad dėl transporto ir tarptautinės prekybos padidėjęs išmetamų CO₂ dujų kiekis mažina ES klimato kaitos strategijos efektyvumą; mano, kad tai yra pakankamas pagrindas keisti į eksportą orientuotą vystymo strategiją savaiminio vystymosi strategija, kuri būtų pagrįsta prekių įvairove ir vietos vartojimu bei gamyba besivystančiose šalyse; primena, kad ši strategija teigiamai paveiktų užimtumą ir ES, ir besivystančiose šalyse;

49. mano, kad kol su klimatu susijusios išlaidos būtų įtrauktos į transporto kainą, turėtų būti skatinamas tvarios vietos produkcijos populiarinimas, visų pirma geriau informuojant vartotojus;

Sustiprinti prekybos ir klimato derinimo priemonės

50. siekiant užtikrinti Europos Sąjungos prekybos politikos ir klimato politikos darną, prašo, kad būtų nustatytas visų rūšių prekybos politikos anglies dioksido išlakų balansas, kad ši politika būtų keičiama siekiant šį balansą pagerinti, ir kad klimatui neigiamo balanso atveju būtina būtų imamasi kompensacinių priemonių: politinio, technologinio ir finansinio bendradarbiavimo;

51. ragina ES išsamias aplinkos apsaugos nuostatas dvišaliuose ir regioniniuose prekybos susitarimuose naudoti kaip plėtos priemonę, t. y. pabrėžti, kad reikia tinkamai įgyvendinti aplinkos apsaugos nuostatas ir bendradarbiavimo priemones, pagal kurias būtų skatinama perduoti technologiją, teikti techninę pagalbą ir ugdyti gebėjimus;

52. ragina Komisiją į prekybos susitarimus, sudarytus su ne ES šalimis, nuolat įtraukti sąlygas dėl aplinkos, visų pirma dėl išmetamo CO₂ kiekio ir mažai šiltnamio efektą sukeliančių dujų į aplinką išmetančių technologijų perdavimo;

53. palankiai vertina tai, kad į prekybos susitarimų poveikio tvarumui vertinimus (angl. SIA) įtrauktas klimato kaitos aspektas; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad kai kuriais atvejais, pvz., Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos susitarimo atveju, iš SIA matyti, kad susitarimas turės neigiamų padarinių klimatui, kurie nebuvo aptarti prieš sudarant susitarimą; mano, kad prekybos susitarimai jokių būdu neturėtų kenkti daugiašalėms aplinkos apsaugos sutartims;

54. mano, kad vykdant bendrosios lengvatų sistemos reformą turi būti įtraukti klimato kriterijai;

55. mano, kad Komisija, įgyvendindama savo derybų strategiją prekybos ir aplinkosaugos politikos srityse, turėtų laikytis suderintos sistemos, kad partneriams nebūtų suteikiamas pagrindas nerimauti dėl kliūčių prekybai ir tuo pačiu metu užtikrinama atitiktis privalomiems kovos su klimato kaita tikslams;

56. mano, kad diplomatinė klimato srities politika turėtų būti vykdoma energingiau ir nuosekliau palaikant ES prekybos ryšius su valstybėmis, kurios nėra įsipareigojusios daugiašaliais aplinkos apsaugos susitarimais;

Europos Sąjungos prekybos ir klimato darna žiūrint iš besivystančių šalių požiūrio taško

57. pripažįsta, kad Europos prekybos politikos ir klimato politikos derinimą šalys partnerės gali palaikyti netiesioginiu bandymu sumažinti mūsų importą ir padidinti eksportą;

2010 m. lapkričio 25 d., ketvirtadienis

58. todėl primygtinai pabrėžia, kad svarbu vesti derybas su šiomis šalimis dėl visų priemonių, kurių Sąjunga galėtų imtis, ypač dėl pasienio mokesčių derinimo priemonių, ir tai, kad Sąjunga turi laikytis savo įsipareigojimų dėl su klimato kaita susijusios pagalbos besivystančioms šalims;

59. todėl baiminasi, kad „ankstyvas“ finansavimas, kurį Europos šalys pažadėjo per Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimą klimato kaitos klausimais, gali būti iš dalies skiriamas teikiant valstybės pagalbą vystymuisi ir skiriamas paskolų forma – priešingai, nei to prašė Parlamentas; ragina Komisiją pateikti ataskaitą apie šį finansavimą, ir kurios galima būtų spręsti apie tikrovės, priimtų įsipareigojimų ir Parlamento prašymų santykį; taip pat ragina geriau koordinuoti finansuojamas temines ir geografines sritis;

60. primena pramoninių šalių, tarp kurių yra Sąjungos valstybių narių, įsipareigojimą apsvarstyti naujoji finansavimo galimybę siekiant kovoti su klimato kaita;

61. yra įsitikinęs, kad kova su klimato kaita turi būti grindžiama išsivysčiusių ir besivystančių šalių solidarumo principu ir galbūt glaudesniu bendradarbiavimu su JT, PPO ir kitomis Breton Vudso institucijomis; taigi ragina drauge su besivystančiomis, augančios ekonomikos ir išsivysčiusiomis šalimis parengti bendrą prekybos apyvarčiais taršos leidimais ir energijos bei šiltnamio efektą sukeliančių teršalų apmokesdinimo koncepciją siekiant, viena vertus, užkirsti kelią įmonių išskėlimui (angl. *carbon leakage*) ir, antra vertus, gauti lėšų kovai su klimato kaita ir jos padarinių mažinimui bei prisitaikymui prie jų;

62. pabrėžia, kad technologijų perdavimo besivystančioms šalims didinimas siekiant kovoti su anglies dioksido nutekėjimu bus labai svarbi klimato režimo po 2012 m. dalis; apgailestauja, kad technologijų perdavimas sudaro tik mažą oficialios paramos vystymuisi dalį; ragina valstybes nares besivystančioms šalims suteikti didesnę techninę ir finansinę pagalbą kovojant su klimato kaitos padariniais, įgyvendinant su klimatu susijusius standartus ir įtraukiant atvirus standartų, ženklavimo ir sertifikavimo plėtros poveikio vertinimus;

*

* *

63. paveda pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Tarybai, Komisijai, nacionaliniams parlamentams Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JT BKKK) vykdomajam sekretoriui ir 16-osios JT BKKK šalių konferencijos (COP 16) šalims.

Socialinė įmonių atsakomybė tarptautinės prekybos susitarimuose

P7_TA(2010)0446

2010 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl įmonių socialinės atsakomybės tarptautinės prekybos susitarimuose (2009/2201(INI))

(2012/C 99 E/19)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 12, 21, 28, 29, 30 ir 31 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2, 3 ir 6 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 9, 10, 48, 138, 139, 153, 156, 191, 207 ir 218 straipsnius,